

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування
Державного некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Заступник директора з навчально-методичної роботи

 /Альона ХЕБДА/
«24» 03 2025 р.

ПРОГРАМА

**Кваліфікаційного екзамену здобувачів фахової передвищої освіти
за освітньо-професійним ступенем фаховий молодший бакалавр**

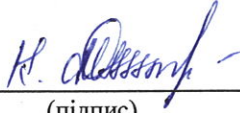
галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр та найменування)

Спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(код та найменування)

Освітньо-професійна програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
(найменування)

Програму кваліфікаційного екзамену розробили:

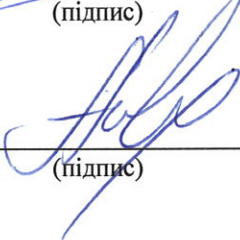
Викладач циклової комісії
Управління та адміністрування

Олена КОНДРАШЕВА
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

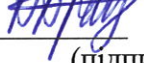
Викладач циклової комісії
Управління та адміністрування

Євгенія КОВАЛЬОВА
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Викладач циклової комісії
Управління та адміністрування

Андрій ОЛЕКСІЄНКО
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Програма кваліфікаційного екзамену обговорена та схвалена на засіданні
випускової циклової комісії «Управління та адміністрування» _____,
(найменування)
протокол № 10 від «20» березня 2025р.

Голова циклової комісії
Павло ПРАВДИВЦЕВ
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Програма кваліфікаційного екзамену обговорена та схвалена на засіданні НМР
відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж інженерії, управління та
землевпорядкування Національного авіаційного університету»,
(повна назва коледжу)

Протокол № 8 від «24» березня 2025р.

Голова МР
Альона ХЕБДА
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Плановий термін міжревізіями – 1 рік

Врахований примірник № __ (Контрольний примірник)

Зміст

	стор
1. Пояснювальна записка.....	
2. Перелік програмних питань з дисциплін, які виносяться кваліфікаційний екзамен.....	
3. Список літератури.....	
4. Рейтингова система оцінювання виконання завдань кваліфікаційного екзамену.....	
Зразок оформлення екзаменаційного білета.....	
Зразок оформлення листа підготовки відповідей на екзамені.....	
Форми документів.....	

1. Пояснювальна записка

Програма кваліфікаційного екзамену розроблена для здобувачів освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем (ОКР) «Фаховий молодший бакалавр» з освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Комплексний екзамен є завершальним і узагальнюючим етапом підготовки молодшого спеціаліста, мета якого – виявити як теоретичний рівень підготовки здобувачів освіти, так і практичних умінь і навичок та сформованих компетентностей, необхідних для розвитку їхньої професійної самостійності, інтересу до майбутньої фахової діяльності.

Атестація випускників здійснюється Екзаменаційною комісією, завданням якої і є встановлення фактичної відповідності засвоєних здобувачами освіти компетентностей та досягнутих програмних результатів навчання вимогам освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність після завершення теоретичної та практичної частини навчання.

Перелік професійних дисциплін, які входять до комплексного екзамену за фахом за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»):

1. Інвестування.
2. Планування підприємницької діяльності.
3. Основи організації торгівлі.
4. Основи підприємництва.

Кваліфікаційний екзамен є засобом об'єктивного контролю якості фахової передвищої освіти, ґрунтовної підготовки здобувачів освіти, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою та складністю завдань.

Кваліфікаційний екзамен охоплює:

-теоретичну частину (питання, на які треба дати вичерпну відповідь, продемонструвавши уміння аргументувати її) або тестові завдання у разі, якщо кваліфікаційний екзамен проводиться у дистанційному режимі із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

-розв'язання практичного завдання (змодельована ситуаційна задача професійного спрямування, що дозволить перевірити сформованість відповідних фахових компетентностей).

Кваліфікаційний екзамен проводиться за білетами, складеними відповідно до цієї Програми, до яких включається два теоретичних(або тестова частина) і одне практичне завдання.

Форма екзамену – письмова із використанням інформаційних технологій навчання.

Час, який відводиться на виконання завдань – 3 академічних години.

Очікувані результати навчання (компетентності):

Здатність враховувати основні закономірності та сучасні досягнення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства.

Здатність застосовувати інноваційні підходи у діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Здатність визначати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Здатність здійснювати діяльність із дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Здатність виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Здатність застосовувати основи обліку, оподаткування і страхування у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Здатність визначати і задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

Здатність застосовувати моделі електронної комерції у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Здатність використовувати логістичні системи у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

2. Перелік програмних питань з дисциплін, які виносяться на кваліфікаційний екзамен:

Інвестування:

1. Економічна сутність інвестицій та їх значення для розвитку економіки.
2. Інвестиційна діяльність: поняття та учасники.
3. Шляхи регулювання умов інвестиційної діяльності.
4. Сутність фондового ринку та його учасники.
5. Цінні папери та їх види за формою існування та суть.
6. Види цінних паперів за формою випуску. Розкрити їх суть.
7. Групи цінних паперів, їх суть та структура.
8. Розкрийте сутність акцій та облігацій.
9. Сутність державних облігацій України
10. Сутність облігацій міжнародних фінансових організацій.
11. Види іноземних інвестицій.
12. Оцінка іноземних інвестицій.
13. Обов'язки товарної біржі.
14. Види професійної діяльності на фондовому ринку.
15. Діяльність з торгівлі цінними паперами.
16. Розкрийте суть брокерської діяльності цінними паперами.
17. Сутність андерайтингу та його основні функції.
18. Поясніть концепцію вартості грошей у часі та сутність теперішньої і майбутньої вартості грошей.
19. Види грошових потоків відповідно до їх надходження та їх суть.
20. Біржовий індекс: поняття та його визначення. Індекси стану ринку цінних паперів.

Планування підприємницької діяльності

1. Процес планування та вибір рішень
2. Основні різновиди цілей підприємства в процесі планування
3. Основні підсистеми планування.
4. Маркетингові дослідження, їхній зміст, цілі та види
5. Аналіз потреб споживачів та аналіз конкурентів у процесі маркетингового дослідження
6. Планування ціноутворення як елемент маркетингового планування
7. Виробнича програма підприємства, її зміст і основні завдання,
8. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному вираженні
9. Зміст і завдання оперативно-календарного планування.
10. Ритмічність виробництва як складова оперативно-календарного планування
11. Зміст, завдання та послідовність розроблення плану матеріально-технічного забезпечення
12. Сучасні методи планування потреби в матеріальних ресурсах
13. Вибір постачальника та планування поставок матеріальних ресурсів
14. Методика розрахунку виробничої потужності
15. Зміст і порядок планування персоналу та оплати праці
16. Планування продуктивності праці
17. Планування чисельності персоналу
18. Планування оплати праці
19. Сучасні методи калькулювання продукції
20. Фінансова стратегія, завдання і зміст фінансового плану

Основи підприємництва

1. Підприємництво: суть, ознаки, функції.
2. Суб'єкт підприємницької діяльності: ФОП, юридичні особи.
3. Мета та принципи підприємництва.
4. Бізнес-план та його роль у підприємницькій діяльності.
5. Ризик та відповідальність підприємця.
6. Сутність та значення підприємця.
7. Поняття податкової системи і вимоги до неї.
8. Принципи побудови системи оподаткування.
9. Податкова система як засіб реалізації податкової політики держави.
10. Права контролюючих органів.
11. Обов'язки та відповідальність посадових осіб контролюючих органів.
12. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.
13. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість.
14. Організація бізнесу: принципи, види, структура.
15. Об'єднання підприємств: асоціації, корпорації, концерни, консорціуми.
16. Роль підприємництва в економічному розвитку.
17. Соціальна відповідальність підприємництва.
18. Об'єкт оподаткування ПДВ.
19. Платники податку на додану вартість.
20. Ставки податку на додану вартість. Податкові зобов'язання і податковий кредит з ПДВ.

Основи організації торгівлі

1. Поняття організації діяльності торговельного підприємства.
2. Поняття економіки торговельного підприємства.
3. Роль торгівлі в національній та світовій економіці.
4. Організація торгівлі як окрема галузь знань.
5. Основні принципи організації торгівлі.
6. Види суб'єктів торговельної діяльності.
7. Організаційні моделі в системі торгівлі.
8. Структурна перебудова торгівлі за роки ринкових реформ.
9. Поняття оптової торгівлі, оптового ринку.
10. Структура та інфраструктура оптової торгівлі.
11. Види оптових підприємств та їх класифікація.
12. Структура оптового підприємства.
13. Сутність складського господарства
14. Сутність та види оптових закупівель
15. Форми і методи оптових закупівель товарів
16. Порядок укладання договорів.
17. Зміст договору поставки товарів.
18. Особливості закупівлі товарів у іноземних фірм.
19. Зміст організації торгово-технологічного процесу складу.

20. Технологія розвантажування і внутрішньоскладського переміщення товарів.
21. Організація і технологія приймання товарів на складі.
22. Організація розміщення та зберігання товарів на складі.
23. Організація відбору, відпуску товарів зі складу.
24. Облік і контроль за рухом товарів.
25. Управління торгово-технологічним процесом на складі.

Орієнтовні практичні завдання до комплексного кваліфікаційного екзамену

Задача 1.

Здійсніть оцінку можливостей, що наявні чи можуть відкритися, а також можливих чи наявних загроз (небезпек) для компанії з боку конкурентів компанії. Спробуйте відшукати можливості зміцнення позицій компанії на ринку галузі.

Виходячи з аналізу слабких сторін компанії, зробіть прогноз несприятливого розвитку цих факторів і оцініть наслідки, до яких вона може привести, оцініть шляхом ймовірності несприятливих результатів і запропонуйте організаційно-економічні заходи в плані стратегічного розвитку із запобігання цих несприятливих результатів. Зробіть висновки.

Таблиця - Аналіз сприятливих можливостей та загроз для фірми «ROSHEN»

Фактор	Ймовірність здійснення			Важливість впливу		
	Вис. 7-10	Серед. 4-6	Низ. 1-3	Вис. 7-10	Серед. 4-6	Низ. 1-3
Сприятливі можливості						
Велика ємність СЗГ	+				+	
Швидке зростання ринку		+		+		
Мала ймовірність виникнення нових конкурентів			+	+		
Зростання готовності покупців до придбання продукції		+		+		
Збільшення попиту на продукцію		+		+		

Диференціація виробів відповідно до потреб споживачів	0,14	4		3		5	
Добре вивчений ринок, потреби споживачів	0,13	7		6		8	
Вищі за середні технологічні та інноваційні навички виробничого персоналу	0,10	8		6		5	
Високий стратегічний рівень	0,1	1		1		2	
Сильна позиція в СЗГ	0,1	5		5		6	
Високий рівень технологічності та якості продукції	0,08	9		6		5	
Вища за середню рентабельність та прибутковість	0,07	3		4		6	
Імідж надійного партнера	0,07	8		6		7	
Унікальність продукції	0,06	5		3		3	
Достатні фінансові ресурси	0,05	2		3		5	
Лояльність споживачів	0,05	6		5		7	
Творчий, підприємницький менеджмент	0,05	1		1		2	
Разом	1						

¹ Зведене значення оцінки конкурентоспроможності дорівнює абсолютному значенню оцінки (за 10-бальною шкалою), помноженому на вагу фактора.

Проведіть розрахунок зведеної оцінки ВФУ і здійсніть порівняльний аналіз для фірми «International». Зробіть висновки.

Задача 3

Використовуючи наявну інформацію щодо портфеля пропозицій підприємства методом БКГ (Бостонської консультативної групи, США) сформулюйте продуктову стратегію підприємства. Зробіть висновки.

Таблиця – Характеристика портфеля пропозицій підприємства “ТосіТосі”

№	Види продукції	Обсяг реалізації за роками, тис., грошових одиниць		Питома вага ринку	
		2018 р.	2019 р.	Підприємства	Конкурента
1	Коляски для новонароджених	6341,9	5586,7	40	17
2	3-х колісні коляски	133,5	264,4	2	1
3	Прогулянкові коляски	8791,4	7720,1	55	35
4	Дитячі авто крісла(0-10кг)	28,7	69	5	9
5	Дитячі авто крісла(10-20кг)	306,8	256,5	2	2
6	Стільчики для годування	133,1	78,1	5	4

Задача 4

Інвестор отримав кредит у банку в сумі 100 000 грн. терміном на 4 роки під 16% річних. Визначити суму погашення боргу в кінці строку:

- А) з використання формули простих відсотків;
- Б) з використанням формули складних відсотків.

Задача 5

Інвестор, бажаючи отримати через 3 роки суму 15000 грн., вирішив вкласти гроші до банку під 20% річних. Якою повинна бути сума початкового капіталу?

Задача 6

Інвестор хоче покласти в банк суму розміром 55000 грн. терміном на 3 роки. Який з трьох банків він обере (А,В,С), якщо банк А пропонує нарахування 22 % щоквартально, банк В – 45% кожні півроку, а банк С – 100% щорічно.

Задача 7

Підприємство отримало інвестиційний кредит у банку в розмірі 150 тис. грн. на 5 років з виплатою 10% річних, які нараховуються щоквартально. Погашення кредиту та відсоткових платежів здійснюється рівними внесками протягом 5 років, починаючи з кінця першого. Визначити, як будуть нараховуватись відсотки за кредит та їх суму.

Задача 8

Акціонерне товариство ПАТ "ПТІ "КИЇВОРГБУД" випустило 1 тисячу привілейованих акцій номіналом 10 грн. Мінімальний річний прибуток при емісії акцій було оголошено рівним 25% від їх номіналу. Чистий прибуток товариства складає 5000 грн. Визначити мінімальну суму, яку товариство повинно сплатити кожного року у вигляді дивідендів за привілейованими акціями та прибуток на прості акції.

Задача 9

Обґрунтуванням є наступні прогнози:

- 1) незважаючи ні на що, кількість вузів, а, отже, і студентів в Україні буде найближчим часом зростати;
- 2) матеріальна забезпеченість студентів навряд чи істотно зміниться;
- 3) можливі місця відпочинку в Україні і країнах СНД повинні збільшуватися як кількісно, так і якісно;
- 4) залізничний транспорт, так само, як і автобусний, буде найменш дорогим видом переміщення;
- 5) орієнтація на тривалість відпочинку в 2 тижні пов'язана з 2-тижневими канікулами студентів узимку і досить сильними обмеженнями літнього відпочинку в зв'язку з необхідністю сезонних підробітків;
- 6) можливість використання для проживання на час відпочинку студентських гуртожитків на умовах взаємного обміну, а також використання дешевих кемпінгів і мотелів.

Пропишіть місію і побудуйте морфологічну матрицю можливих форм розвитку туристичного бізнесу в Україні і оберіть за нею свою перспективну ринкову нішу, представлену відповідною траєкторією. Зробіть висновки.

Приклади тестових завдання до комплексного кваліфікаційного екзамену

1. Існує декілька типів ставлення приймаючої країни до іноземних інвестицій, які визначаються цілями їх загальноекономічної політики, серед яких не виділяють:

- а) максимальне відкриття національної економіки для іноземних капіталів і встановлення контролю лише в галузях, які мають стратегічне значення;
- б) залучення іноземних капіталів для розвитку певних районів і придбання технологій;
- в) допущення іноземних інвестицій тільки у формі створення збутової мережі та філій;
- г) обмеження іноземних інвестицій на основі попередньої оцінки їх впливу на національну економіку;
- д) допущення іноземних інвестицій в рамках угод, які визначають умови діяльності іноземних інвесторів;
- е) допущення іноземних інвестицій лише у формі спільних підприємств, які створюються для досягнення певних цілей в установленій період часу.

2. До режимів іноземного інвестування в приймаючі країни не належить:

- а) цільова технічна допомога;
- б) режим обмеження;
- в) національний режим;
- г) пільговий режим;
- д) режим примусу;
- е) концесії.

3. За формою вивозу капіталу іноземні інвестиції поділяються на:

- а) у формі позикового капіталу;
- б) розширення експорту;
- в) вивіз торгового капіталу;
- г) обслуговування місцевих ринків приймаючих країн;

- д) у формі виробничого капіталу;
- є) транзитні.

4. Сутність цієї форми іноземного інвестування полягає у тому, що фірма-постачальник зобов'язана повністю забезпечити фінансування проекту; гарантувати підготовку місцевої робочої сили; здійснювати управління протягом ряду років після того, як завод почне діяти; організувати збут продукції (головним чином через експорт). Найбільш поширена міме промислово розвинутими країнами і новими індустріальними країнами, де існують місцеві переваги для виробництва конкретної продукції Підготовка іноземною фірмою місцевих спеціалістів, які повинні забезпечити функціонування об'єкта при цьому не передбачена. Зазначена форма має назву:

- а) створення спільних підприємств і відхід від організації власних закордонних підприємств;
- б) дольова участь іноземного інвестора, яка не дає права контролю над підприємством;
- в) управлінські контракти;
- г) поставка підприємств "під ключ";
- д) угода "продукт в руки";
- є) міжнародний підряд.

5. Який відсоток повинна становити іноземна інвестиція в статутному фонді (за його наявності) підприємства з іноземними інвестиціями відповідно до законодавства України?

- а) не менш як 10%;
- б) не менш як 15%;
- в) не менш як 20%;
- г) не менш як 25%.

6. Оптова торгівля:

- а) Це вид економічної діяльності у сфері товарного обігу, здійснюючи купівлю-продаж товарів безпосередньо кінцевому споживачу.
- б) Це форма позамагазинного продажу товарів, за якої покупець здійснює попереднє замовлення безпосередньо в об'єкті торгівлі або через торгового агента.
- в) Це вид економічної діяльності в сфері товарного обігу, яка охоплює купівлю-продаж товарів крупними партіями з метою подальшого їх продажу кінцевому споживачу через роздрібну мережу.

7. До суб'єктів оптового ринку не відносять:

- а) Кінцевих споживачів.
- б) Оптових посередників.
- в) Виробничі підприємства.
- г) Комерційно-посередницькі формування.

8. Агенти, комісiонери – це:

- а) Посередники, що здійснюють продаж товарів виробника, але не придбавають права власності на них.
- б) Посередники, що придбавають право власності і закупають товари для подальшого перепродажу.
- в) Здійснюють оптовий продаж без участі оптових посередників.

9. Комісiонери – це:

- а) Посередники, які ведуть операції від імені виробника на визначеній території протягом певного терміну.
- б) Посередники, які при укладанні угод зводять контрагентів. Вони не є власниками продукції, не перебувають у договірних відносинах з однією із сторін, що укладають угоди.

в) Посередники, що ведуть операції від свого імені, але за рахунок виробника.

10. Дистриб'ютори – це:

а) Посередники, які ведуть операції від свого імені. Укладають договори як з продавцями так і з покупцями.

б) Посередники, які ведуть операції від свого імені та за свій рахунок.

в) Посередники, які виступають в якості посередника сторонньої особи: виробника або роздрібного підприємства.

3. Список літератури

Інвестування

1. Гудзь О. Є., Стецюк П.А. Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. Львів: ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2020. 223 с.
2. Гук О.В. Інвестування інноваційної діяльності: конспект лекцій для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 073 «Менеджмент», освітньої програми «Менеджмент інвестицій та інновацій» другого (магістерського) рівня вищої освіти», Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 85 с.
3. Захарченко Н.В. Інвестування: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої школи. Одеса : Атлант ВОИ СОІУ, 2018. 184 с.
4. Інвестування: навч. посіб. / Ляліна Н.С., Олійник В.В., Рудь Л.П., Філімонов Ю.Л. Харків: ХНАУ, 2014. 296 с.
5. Інвестування: підручник / Л.О. Омелянович, О.В. Веретенникова, О.Ю. Руденок, Д.В. Фірсов. за ред. Л.О. Омелянович. Київ: Знання, 2012. 278 с.
6. Колосюк А.М. Інвестування: методичні рекомендації. Луцьк: ПП «Поліграфія», 2020. 48 с.
7. Кравчук І.П., Попадюк О.В., Лучик О.І. Інвестування: опорний конспект лекцій. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2019. 120с.
8. Крилова І.Г., Христенко О.А. Основи інвестування: методичні рекомендації для практичних занять і самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності 073 «Менеджмент», 074 (281) «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форми навчання, Миколаїв: МНАУ, 2020. 134 с.
9. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 276 с.
10. Петухова О. М. Інвестування: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 336 с.
11. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-ХІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 18.03.2021)
12. Руденко Л.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисцип. Київ: КНЕУ, 2008. 167 с.
13. Сазонець І. Л., Федорова В. А. Інвестування: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 312 с.
14. Федоренко В. Інвестування: підручник. Київ: Алерта, 2016. 448 с.

Планування підприємницької діяльності

1. Виробнича інфраструктура URL : <http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile>
2. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю URL : <http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile>
3. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю. URL : <http://lib.lntu.info/books/fb/mm/2010/10-084/page13.html>

4. Зінь Е. А., Турченко М. О. Планування діяльності підприємства : [підручник]. К. : ВД "Професіонал", 2014. 320 с.
5. Зміст і завдання оперативно-календарного планування. URL : <http://buklib.net/books/24821/50>
6. Контроль реалізації стратегічного плану. URL : http://pidruchniki.ws/17540906/menedzhment/kontrol_realizatsiyi_strategichnogo_planu
7. Москалюк В. Є. Планування діяльності підприємства URL : <http://nashaucheba.ru/>
8. Оперативно-календарне планування URL : <http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile>
9. Охріменко В. М., Леонт'єва Ю.Ю. Планування і контроль на підприємстві. Конспект лекцій URL : <http://eprints.kname.edu.ua/>
10. Пасічник В. Г., Акіліна О. В. Планування діяльності підприємства : [навч. посібник]. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 256 с.
11. Планування діяльності підприємства : [навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.]/ М.А. Белов, Н. М. Євдокимова, В. Є. Москалюк та ін.; за заг. ред. В. Є. Москалюка. К. : КНЕУ, 2012. 252 с.
12. Планування і контроль оновлення продукції URL: kntu.net.ua/index.php/ukr/folder
13. Резнік С.М., Мастерна О.О. Система контролю на підприємстві URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2012_38/12rsmeae.pdf
14. Тактичне планування на підприємстві URL : <http://zastuning.org.ua/zmistovnij-modul-2-taktichne-planuvannya-na.htm>

Основи підприємництва

1. Василик О. Д. Податкова система України: навчальний посібник / О.Д. Василик. - К. : Поліграфкнига, 2004. - 478 с.
2. Ватуля І. Д. Податки, збори, платежі: навчальний посібник для студ. ВНЗ / І. Д. Ватуля, М. І. Ватуля, Л. В. Рибалко. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 352 с.
3. Данілов О. Д. Податок на додану вартість: навчальний посібник для студ. вузів / Олександр Дмитрович Данілов. - К. : [б. и.], 2003. - 254 с.
4. Довгалюк, В. І. Податкова система: навчальний посібник для студ. вузів / В.І. Довгалюк, Ю.Ю. Ярмоленко. - К. : Центр навчальної літератури, 2007. - 320 с.
5. Еш С. М. Податкова система України: навчальний посібник / С. М. Еш. - К. : Кондор, 2008 - 106 с.
6. Мулик, Т. О. Податкова система: навчальний посібник / Т. О. Мулик, Н. Д. Фаюра, Н. Д. Глазко. - Вінниця : ТОВ "Консоль", 2008. - 328 с.
7. Олійник О. В. Податкова система: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О.В. Олійник, І.В. Філон. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 456 с.
8. Податкова система: навчальний посібник для студентів ВНЗ / Київський Національний університет імені Тараса Шевченка; За ред. І. О. Лютого. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 456 с.
9. Податкова система України: підр. для студ. економ. вузів / В.М. Федосов, В.М. Опарін, Г.О. П'ятаченко; За ред. В.М. Федосова. - К. : Либідь, 2004. - 464 с.
10. Податковий кодекс України: прийнятий 2 грудня 2010 року, зі змінами та доповненнями <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
11. Золотько І.А. Податкова система: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. – 3-тє вид., доп. і переробл. – К.: КНЕУ, 2015. – 127 с.

Основи організації торгівлі

1. Апопій В.В. Організація торгівлі: Підручник; 3-ге вид., перероб. та доп. / [В.В.Апопій, І.П.Міщук, В.М.Ребицький, С.І.Рудницький, Ю.М.Хом'як]; за ред. В.В.Апопія.- К.: Центр навчальної літератури, 2009.- 632 с.

2. Герасимчук З.В. Організація та технологія торгівлі: Навч. посібник /З.В.Герасимчук, Л.Л.Ковальська, І.М.Вахович.-Луцьк, Надстир'я, 2005.-324 с.
3. Голошубова Н. О. Організація торгівлі : підруч. / Голошубова Н. О. – [2-ге вид., перероб. та доп.]. - К.: Книга, 2012. – 680 с.
4. Голошубова Н.О. Організація і технологія торгівлі спожитковими товарами: Навч. посіб. – К.: Київ. нац. торг. – екон. ун - т, 2007. – 272 с.
5. Організація і технологія торгівлі: Навч. посібник /Азарян О.М., Локтев Е.М., Оліфіров В.П.- Донецьк, СПД Дмитренко, 2007.- 528 с.
6. Саркісян Л.Г. Технологія торговельних процесів: Навч. посібник /Л.Г.Саркісян, О.Б.Казакова.- К.: ЦНЛ, 2007.- 296 с. Допоміжна література
7. Апопій В.В. Роздрібна торгівля: концентрація, спеціалізація, типізація / В.В. Апопій, Гуштан Т.В., Павлова М.Б. - Львів: вид-во "Новий Світ – 2000", 2018.
8. Берман Б. Розничная торговля: стратегический подход: Пер. с англ. /Б.Берман, Д.Эванс. - М.: Изд. Дом «Вильямс», 2003.- 1184 с.
9. Внутрішня торгівля України : [моногр.] / А.А. Мазаракі, В.Д. Лагутін, А.Г. Герасименко [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 864 с.
10. Внутрішня торгівля: регіональні аспекти розвитку: монографія/ За ред. О.О.Шубіна, Я.А.Гончарука. - Донецьк-Львів: ДонНУЕТ, 2007.-404 с.
11. Гаврилишин В. В. Окремі аспекти управління асортиментом продовольчих товарів у провідних роздрібних мережах / В. В. Гаврилишин, І. І. Олексин // Підприємництво і торгівля : збірник наукових праць. – Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2019. Вип. 24. – С. 31-36.

4. Рейтингова система оцінювання виконання завдань кваліфікаційного екзамену

Оцінювання результатів знань студентів під час проведення кваліфікаційного екзамену зі спеціальності здійснюється за 100-бальною шкалою ECTS, з яких 50-балів відводиться для оцінки теоретичного завдання та 50-балів для оцінки практичного, з подальшим переведенням балів у національну шкалу за чотирибальною системою (5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»).

Відповідність національної шкали оцінювання академічної успішності шкалі ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Критерії оцінювання результатів відповідей на теоретичні питання

На одне теоретичне питання відводиться 25-балів і нараховуються залежно від повноти відповіді.

- якщо відповідь повна, тобто сутність питання розкрито повно та розгорнуто, оцінюється у 25-балів;
- відповідь повна, але допущені незначні помилки які не суттєво впливають на повноту розкриття питання, оцінюється від 20 до 24-балів;
- відповідь в якій питання розкрито не повністю, оцінюється від 15 до 19-балів;
- за відповідь в якій сутність питання розкрито не повністю, відсутні пояснення та не в повній мірі розкриваються навіть основні поняття, оцінюється від 5 до 14 балів;
- якщо відповідь на питання взагалі відсутня, таке питання оцінюється у 0 балів;
- при проведенні кваліфікаційного екзамену у дистанційному режимі, нараховується 0,5 балів за кожну вірну відповідь у тестових завданнях.

Критерії оцінювання результатів розв'язку задачі:

Оцінювання розв'язку задачі студентами здійснюється за 50 – бальною шкалою:

- за правильно розв'язану задачу до загальної кількості балів додається сума 50 балів;
- за задачу, хід розв'язання якої був правильний, але в розрахунках була допущена арифметична помилка додається 35-40 балів;
- за задачу, розв'язок якої був розпочатий вірно, але не доведений до логічного висновку додається – 20-35 балів;
- за задачу, в розв'язку якої були наведені, але не використані розрахункові формули додається – 15 балів;
- не розв'язана задача оцінюється у 0 балів.

Зразок оформлення екзаменаційного білета

Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування Державного
некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Випускова циклова комісія Управління та адміністрування
(найменування)

Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр та найменування)

Спеціальність 076 Підприємництво торгівля та біржова діяльність
(код та найменування)

ОПП Підприємництво торгівля та біржова діяльність
(найменування)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Назвіть основні елементи стратегічного управління, опишіть їх сутність та взаємозв'язок.

2. Що таке цінні папери та які їх види за формою існування та суть.

3. Витрати на 1 грн продукції, що реалізується у звітному періоді, - 82 коп. (розраховується діленням собівартості продукції на обсяг реалізації в цінах виробника). Планується зниження таких витрат на 2 коп. Обсяг реалізації продукції в планованому періоді у цінах виробника - 1100 тис.грн.

Розрахувати прибуток від реалізації в плановому періоді.

Затверджено на засіданні випускової циклової комісії
«Управління та адміністрування»
(найменування)

Протокол №11 від « 17 » квітня 2025р.

Голова випускової циклової комісії Павло ПРАВДИВЦЕВ
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

**Зразок оформлення екзаменаційного білета при проведенні кваліфікаційного екзамену
у дистанційному режимі**

Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування Державного
некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

Випускова циклова комісія Управління та адміністрування
(найменування)

Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр та найменування)

Спеціальність 076 Підприємництво торгівля та біржова діяльність
(код та найменування)

ОПП Підприємництво торгівля та біржова діяльність
(найменування)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

1. Блок тестових завдань.
2. Підприємець який вже має мережу ресторанів італійської кухні в Україні. Вирішив розширити свій бізнес і відкрити ресторан змішаного типу (українська, італійська та японська кухні). Перед підприємцем поставлено завдання з'ясувати сегментацію ринку, на скільки розвинений ресторанний бізнес в певному районі, визначити перспективу на 3-5 років і сформулювати місію майбутнього ресторану. Зробіть висновки.

Затверджено на засіданні випускової циклової комісії
«Управління та адміністрування»
(найменування)

Протокол №11 від « 17 » квітня 2025р.

Голова випускової циклової комісії Павло ПРАВДИВЦЕВ
(підпис) (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Фаховий коледж інженерії, управління та землевпорядкування Державного
некомерційного підприємства
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»

ЛИСТ ПІДГОТОВКИ ВІДПОВІДЕЙ НА ЕКЗАМЕНІ

Відділення

Економіки та телекомунікацій

(найменування)

Випускова циклова комісія Економіки та підприємництва

(найменування)

Освітньо-професійна програма Підприємство торгівля та біржова діяльність
(найменування)

Студент III курсу групи

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Варіант №1

1. Основними елементами стратегічного управління є стратегія, політика, місія, цілі, потенціал, стратегічна позиція, конкурентоспроможність, стратегічні чинники успіху, ключові конкурентні переваги, стратегічні рішення, стратегічне планування, стратегічний план, стратегічна програма, стратегічний аналіз.

Стратегія розглядається як результат, як сукупність взаємозалежних рішень, що визначають пріоритетні напрями використання ресурсів, зусиль підприємства для реалізації його місії, забезпечення довгострокових конкурентних переваг на цільових ринках, як засіб реалізації інтересів підприємства.

Політика підприємства являє собою систему чітко сформульованих, незалежних від часу норм і принципів, під впливом яких рішення і повсякденна діяльність підприємства набувають того чи іншого напрямку.

Місія – це поняття, яке задає загальний напрямок діяльності підприємства, відображає її основний зміст; це призначення підприємства на ринку діяльності.

Цілі виражають спрямованість підприємства щодо виконання місії; розглядаються не тільки як бажаний результат, але й як інструмент діяльності підприємства.

Потенціал визначається як джерела, можливості, засоби, запаси, що можуть бути використані для вирішення будь-яких завдань, визначення певної мети, можливості окремої особи, суспільства, держави в якій-небудь сфері. Елементами потенціалу є персонал, засоби виробництва, запаси, виробничі потужності тощо.

Стратегічна позиція підприємства – це відповідність можливостей підприємства його конкурентному середовищу на кожному привабливому сегменті ринку.

Конкурентоспроможність – стан об'єкта, що характеризує реальну або потенційну можливість виконання функціональних обов'язків в умовах ймовірної протидії суперників.

Конкурентоспроможність – це властивість об'єкта, що характеризується ступенем задоволення ним конкретної потреби порівняно з аналогічними об'єктами, які представлені на певному ринку.

Ключові чинники успіху (конкурентні переваги) – характерний для певної галузі перелік чинників, що приносять їй переваги перед іншими галузями, а також одним підприємствам галузі над іншими.

Стратегічні чинники успіху – це чинники, які мають можливості забезпечувати успіх підприємства впродовж тривалого періоду.

Стратегічне планування – це діяльність, спрямована на конструювання моделі розвитку підприємства, яка ґрунтується на забезпеченні його ефективного функціонування та конкурентоспроможності.

Стратегічний план – формалізований плановий документ, що відбиває «стратегічний набір» організації, конкретизований у послідовності окремих планових завдань.

Стратегічна програма – це координаційний адресний документ, який є економічно та науково-обґрунтованою системою пов'язаних між собою і націлених на реалізацію конкретної комплексної мети соціально-економічних, науково-технічних, організаційно-господарських заходів, узгоджених за термінами, виконавцями та забезпечених необхідними ресурсами. Програма складається з певних програмних заходів.

Стратегічний аналіз – аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства з метою визначення його стратегічного потенціалу, стратегічної позиції та перспектив розвитку.

Стратегічні рішення – це рішення, які мають принципове значення для функціонування об'єкта; обумовлюють довготермінові незворотні наслідки; стосуються процесів формування орієнтирів діяльності, вибору стратегії, мобілізації та розподілу стратегічних ресурсів підприємства.

Основні елементи стратегічного управління тісно пов'язані між собою.

2 Цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) і особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам. Цінні папери за формою існування поділяються на без документарні цінні папери та документарні цінні папери. Без документарним цінним папером є обліковий запис на рахунку в цінних паперах у системі депозитарного обліку цінних паперів. Документарним цінним папером є паперовий або електронний документ, оформлений у визначеній законодавством формі, що містить найменування виду цінного папера, а також визначені законодавством реквізити.

3. Задача

Розв'язання:

1-й варіант розрахунку. Витрати, що плануються на 1 грн реалізованої продукції - 80 коп. (82 коп. - 2 коп.). Собівартість продукції, що її буде реалізовано в плановому періоді, - 880 тис. грн (1100 тис. грн. x 0,80 грн).

Прибуток від реалізації продукції в плановому періоді - 220 тис. грн. (1100 тис. грн - 880 тис. грн).

2-й варіант розрахунку. Витрати, що плануються на 1 грн реалізованої продукції, - 80 коп. (82 коп. - 2 коп.). Прибуток на 1 грн продукції, що її буде реалізовано в плановому періоді, - 20 коп. (100 коп. - 80 коп.). Прибуток від реалізації продукції в плановому періоді 220 тис. грн (110 вплив окремих чинників на обсяг прибутку, його зміну. 30 тис. грн x 0,20 грн).